

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość / Region / Kraj

Witebsk, gub. witebska, Cesarstwo Rosyjskie; obecnie Białoruś

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Witebskie Muzeum Cerkiewno-Archeologiczne przy Prawosławnym Bractwie św. Włodzimierza (Витебский церковно-археологический музей/древлехранилище при Православном братстве св. Владимира)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum cerkiewne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum prawosławnego stowarzyszenia religijnego, zbiory głównie o profilu religijnym, otwarte dla zwiedzających. Zbiory składające się z obiektów religijnych, archeologicznych i in.

Daty działalności / zakres czasowy:

1893–1918

Dostępność

Ogólnodostępne

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Patrymonialna

Rodzaj pamięci

Rosyjska i białoruska, prawosławna

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Historyczny: pamiątki/relikwie, obiekty archeologiczne, numizmaty; kultury: rękopisy, książki drukowane; artystyczny: malarstwo, rzeźba, wyroby rzemiosła artystycznego.

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Nie istnieje	Początkowo jedna, a następnie 3 sale w dawnym kolegium jezuitów
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	X	X
GODZINY OTWARCIA	X	X

DYREKTORZY	X	W 1900 r. w skład komitetu zarządzającego muzeum wchodził: pop W. O Goworskij, nauczyciel seminarium duchownego D. I. Dowgiatło, nauczyciel witebskiego męskiego gimnazjum N. Ja. Nikiforowskij i I. Ju. Sabin-Gus
ZARZĄDCA	X	Prawosławne Bractwo św. Włodzimierza w Witebsku; od 1916 r. Witebskie Cerkiewno Towarzystwo Archeologiczne
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	X	Pomieszczenia przystosowane

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie odnotowano

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Brak szczegółowych danych

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Prawosławna eparchia witebska

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Prawosławne Bractwo św. Włodzimierza w Witebsku, a także E. R. Romanow

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

E. R. Romanow (1855–1922)

A. Sapunow (1852–1924)

D. I. Dowgiatło

I. Ju. Sabin–Gus

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Prawosławne Bractwo św. Włodzimierza w Witebsku; Witebskie Cerkiewno
Towarzystwo Archeologiczne

Szczegółowa historia instytucji

Muzeum otwarte zostało 2 IX 1893 r., choć takie plany przedłożył już 18 VII 1892 r. eparsze połockiemu i witebskiemu Antoninowi, Ewdokim Romanow. Hierarcha ten przedstawił pomysł zorganizowania placówki podczas zebrania Bractwa św. Włodzimierza 8 XI tegoż roku. Nieco później opracowano statut muzeum, który został przedstawiony Przeświątemu Synodowi 11 IX 1893 r., a zatwierdzony został 27 X 1895 r. Faktycznie jednak instytucja rozpoczęła działalność już w 1893 r. Mieściło się w dawnym kolegium jezuickim, przy czym rozszerzyło stan posiadania z jednej sali do trzech. Muzeum cieszyło się względną popularnością. Odwiedzane było średnio przez ok. 1500 osób rocznie. W 1916 r. Synod zatwierdził powstanie Witebskiego Cerkiewnego Towarzystwa Archeologicznego prowadzącego placówkę. Kres jej istnienia nastąpił w wyniku rewolucji. Dnia 2 IV 1919 r. Towarzystwo chcąc uniknąć rozproszenia zbiorów przekazało je witebskiemu oddziałowi Moskiewskiego Instytutu Archeologicznego.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Zbiory kompletowano już od 1893 r. Według stanu na 1 I 1897 r. muzeum posiadało 270 przedmiotów, a mianowicie 6 ikon, 2 weraikony, 2 chorągwie, 18 rzeźb drewnianych, 7 krzyży, 27 naczyń liturgicznych i sprzętów cerkiewnych, 49 szat liturgicznych, 13 rękopisów, 28 książek, 51 obrazów, rysunków i zdjęć fotograficznych, 1 medal, 64 monety, 1 szopkę i 1 gwiazdę betlejemską. Z kolei według danych na 1 I 1900 r. w kolekcji znajdowało się już 727 przedmiotów, w tym 122 monety i medale, 415 rękopisów i książek, 2 zbiory dokumentów. W 1901 r. do muzeum trafiły obiekty cerkiewno-archeologiczne z muzeum przy Gubernialnym Komitecie Statystycznym. Cały czas pojawiały się darowizny. W listopadzie 1903 r. stan zbiorów wynosił 1205 obiektów, w tym 510 rękopisów i druków, 235 medali i żetonów, a także gabłota z monetami przekazana z muzeum Komitetu Statystycznego. W 1905 r. w muzeum było 1247 przedmiotów, jednak później rozszerzanie kolekcji uległo znacznemu spowolnieniu.

Dnia 2 IV 1919 r. Towarzystwo chcąc uniknąć rozproszenia zbiorów przekazało je witebskiemu oddziałowi Moskiewskiego Instytutu Archeologicznego.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Brak

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dary, przekazy

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Spisy darczyńców w „Wiadomościach cerkiewno-archeologicznego Muzeum Starożytności w Witebsku”

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Brak szczegółowych danych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

W 1919 r. zbiory placówki zostały przekazane do witebskiego oddziału Moskiewskiego Instytutu Archeologicznego.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

W salach muzeum w byłym kolegium jezuitów

Wystawy czasowe

Brak danych

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Описание предметов древности, поступивших в Витебское епархиальное церковно-археологическое древлехранилище по ноябрь 1897 года, составили члены комитета по заведыванию Витебским церковно-археологическим древлехранилищем Дм. Ив. Довгялло и Н. Я. Никифоровский., Витебск 1899

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Od 1898 r. do X 1904 r. 8 tomów „Wiadomości cerkiewno-archeologicznego Muzeum Starożytności w Witebsku” jako oddzielne odbitki z czasopisma: „Полоцкие епархиальные ведомости”

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Z innymi placówkami muzealnymi Witebska

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Prawosławna eparchia witebska

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Średnio 1500 osób rocznie, głównie nauczycieli, duchownych i staroobrzędowców

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- Алексеев Л. В., *Археология и краеведение Беларуси XVI в. – 30-е годы XX в.*, Мінск 1996.
- Бамбешка І. І., *Фарміраванне, сеткі тэуэйных устанў Віцебска ў XIX - пачатку XX ст.*, [w:] *90 год Віцебскаму Абласнаму Краязнаўчаму Музею [...]*, Віцебск 2009, s. 169–176.
- Breżgo B., *Muzea witebskie*, „Ziemia. Dwutygodnik krajoznawczy ilustrowany”, R. XI, 1926, nr 15–16 (1 – 15 VIII), s. 232–240.
- Хмяльніцкая Л., *Гісторык з Віцебска жыццяпіс Алехксея Сапунова*, Мінск 2001.
- Гужалоўскі А., *Нараджэнне беларускага музея*, Мінск 2001.
- Chwalewik E., *Zbiory polskie [...]*, t. II, Warszawa–Kraków 1927.
- *Историко-археологические музеи С.-З. Края*, [w:] *Записки Северо-Западного отдела Императорского Русского Географического Общества*, 1910 г., ks. 1, s. 222–236.
- Краснянский, В., *Краткий очерк музейного строительства в Витебске*, „Віцебскі сшытак”, 2000, nr 4, s. 206–211.
- *Описание предметов древности, поступивших в Витебское епархиальное церковно-археологическое древлехранилище по ноябрь 1897 года*, составили члены комитета по заведыванию Витебским церковно-археологическим древлехранилищем Дм. Ив. Довгялло и Н. Я. Никифоровский., Витебск 1899.
- *Памятная книжка Витебской губернии на 1900 год*, Витебск 1900.
- Півавар М. В., *Даследчкі Палацко- Віцебскай даўніны XVI ст. – 1944 г. Даведнік*, Віцебск 2006.
- Півавар М. В., *Музеі Віцебска на пачатку XXI ст.*, Віцебск 2012.
- „Полоцкие епархиальные ведомости” (poszczególne roczniki).

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

W trakcie kwerendy nie natrafiono, ale istnieją

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Nie znaleziono

Ciekawe cytaty

Brak

UWAGI:

Brak

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Dariusz Dąbrowski

Data sporządzenia karty:

--

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

Witebsk, IV 2019

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
--------------------------------------	--

LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	